

Ny elkabel vid *Galgplats*

L2011:2855, L2023:1348

Björnsnäs 1:2, 4:2, Häradsmarken 1:1

Kvillinge socken

Norrköpings kommun

Östergötlands län

Emma Karlsson

Tekniska och administrativa uppgifter

Fastighet, gata Björnsnäs 1:2, 4:2, Häradsmarken 1:1
Socken Kvillinge
Kommun Norrköping
Län och landskap Östergötland

Fornlämning L2011:2855, L2023:1348

Koordinatsystem SWEREF 99TM
Höjdsystem -
Mätteknik RTK-GPS

Typ av undersökning Arkeologisk undersökning i form av
schaktningsövervakning

Lst dnr 431-3024-2022
Lst handläggare Caroline Eriksson
ÖM dnr 0135/22
ÖM projektnr 002033
KMR uppdragsnummer 202201115

Uppdragsgivare Länsstyrelsen Östergötland
Kostnadsansvarig E.ON Energidistribution AB

Projektledare Emma Karlsson
Biträdande projektledare -
Personal -
Rapportansvarig Emma Karlsson

Fältarbete/fältarbetstid 2022-10-10 — 2022-10-11
Totalt undersöktes ca 120 löpmeter

Foto Ja
Fynd Nej
Analyser Ja (vedart, ¹⁴C)
ÖM Intrasis nr -

Grafik Emma Karlsson
Renritning Johan Levin
Grafisk form Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.
Upphovsrätt: om inget annat anges gäller Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se>

Ny elkabel vid *Galgplats*

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.....	4
Syfte och metod	4
Genomförande och resultat.....	4
Referenser	11
Appendix 1. Vedartsanalys.....	12
Appendix 2. ¹⁴ C-analys	13
Bilaga 1. Anläggningsbeskrivningar	15
Bilaga 2. Ritningar	16

Omslagsbild: Den norra delen av avrättningsplatsen bebyggdes någon gång mellan 1839 och 1870-talet. Bebyggelsen kallas för Fredrikslund. Mot norr. Foto Emma Karlsson, ÖM.

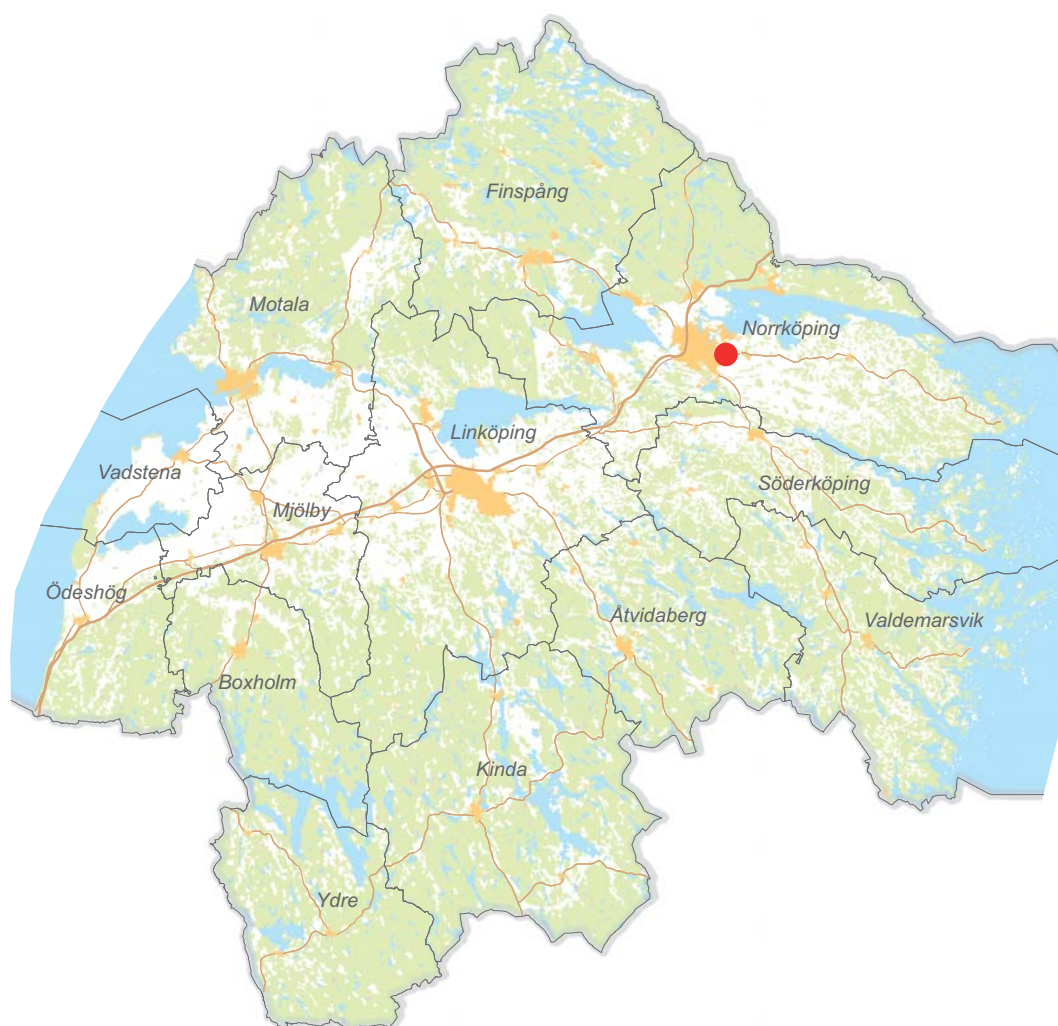
ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM
ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

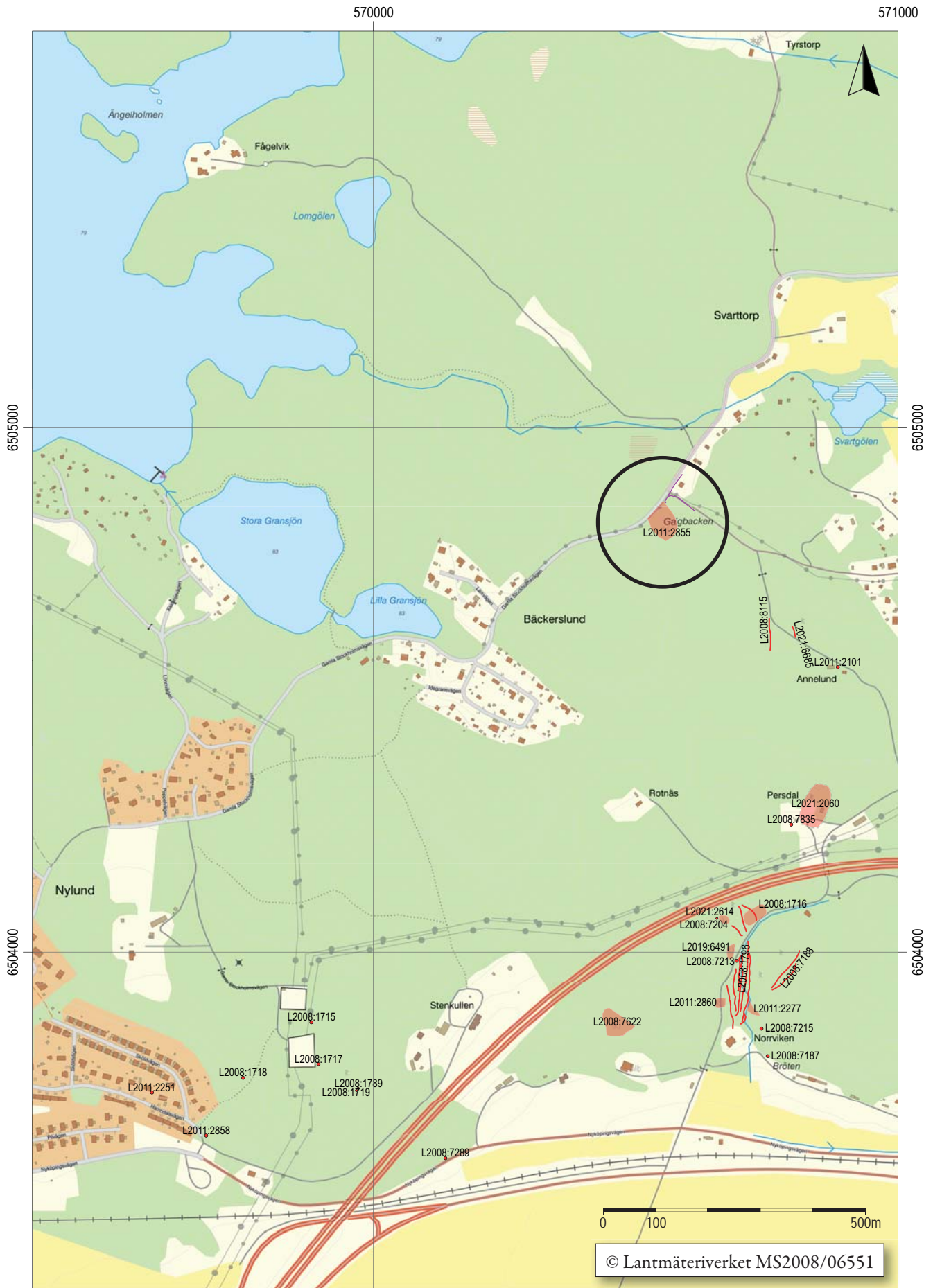
Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands museum genomförde i oktober 2022 en arkeologisk undersökning, i form av schaktningsövervakning, inom fastigheterna Björnsnäs 1:2, Björnsnäs 4:2 och Häradsmarken 1:1, Norrköping. Arbetet föranleddes av schaktning för elkabel inom avrättningsplats L2011:2855. Vid undersökningen påträffades ett par käpphål med bevarade trästörar vilka bedömdes från 1800- eller 1900-talen. Dessutom framkom ett par mörkfärgningar och ett skikt med kol- och sotinslag. Lämningarna tolkas vara samtida med varandra. En ^{14}C -analys av kol pekar på en datering till perioden 2575–2353 fKr, dvs yngre stenåldern.

Emma Karlsson
antikvarie

Figur 2. Topografiska webbkartan med undersökningsområdet (lila) och fornlämningar (rött) markerade. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands museum har genomfört en arkeologisk undersökning, i form av schaktningsövervakning, inom fastigheterna Björnsnäs 1:2, Björnsnäs 4:2 och Häradsmarken 1:1, Norrköping. Arbetet föranleddes av schaktning för elkabel. Sökande och kostnadsansvarig var E.ON Energidistribution AB. Arbetet utfördes i oktober 2022 efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland. Ansvarig för fält- och rapportarbetet var Emma Karlsson.

Områdesbeskrivning

Schaktningsarbetet skulle ske intill fornlämning L2011:2855 (avrättningsplats), ungefär 1,5 km nordost om Åby, mellan Bäckerslund och Svarttorp. Enligt Riksantikvarieämbetets Lämningsregister är avrättningsplatsen markerad på Häradssekonomiska kartan (1868–77) med texten ”F.d. Afrättsplats”. Enligt äldre inventeringsuppgifter ska också ortsbefolkningen ha kallat området för *Galgbacken*. Läget för avrättningsplatsen utgörs idag av skogsmark, med en gles tallskog, och begränsas i nordväst av Gamla Stockholmsvägen. Drygt 200 m sydost om platsen finns två registrerade halvvägar (L2008:8115 och L2021:6685). Ytterligare en halv kilometer södut finns ett omfattande halvvägs-system. (L2008:1796). Majoriteten av dessa halvvägar går i nord-sydlig riktning. Traktens registrerade fornlämningar utgörs annars främst av stenåldersboplatser.

Arkeologi vid avrättningsplatser

Sedan början av 2000-talet har flera arkeologiska undersökningar genomförts vid avrättningsplatser, exempelvis i Vadstena (Karlsson 2008a), Skänninge (Karlsson i manus) och Visby (Widerström 2008). Undersökningarna har bidragit till ökad kunskap om såväl lämningarnas karaktär som dåtidens rättskipning. Utifrån tidigare undersökningar och kända historiska källor kan bland annat följande lämningar förväntas i och i närheten av avrättningsplatser: stolphål efter galgen och/eller konstruktionen ”stegel och hjul”; gränsmarkeringar i form av exempelvis diken. Då avrättade individer inte fick gravläggas på kyrkogården begravdes de ofta på avrättningsplatsen eller på en plats i dess omedelbara närhet. Därför kan området innehålla gravar och/eller sprida människoben. Ibland har man även bränt individernas kroppar efter avrättningen. Likaså dödades och brändes djur i samband med tide-lagsbrott. Det kan därför finnas brända ben efter såväl människa som djur inom avrättningsplatser (Karlsson 2008b med anf litt).

Syfte och metod

Syftet med undersökningen var att, i första hand, undvika att fornlämningar skadades men om detta inte kunde undvikas skulle man med ett vetenskapligt arbetssätt undersöka, dokumentera och om möjligt datera den/de fornlämningar som framkom vid schaktningen.

Arbetet skulle genomföras i form av schaktningsövervakning. Eventuella fornlämningar skulle undersökas och dokumenteras med hjälp av inmätning, beskrivning och fotografering. Schakten och lämningarna skulle mätas in med hjälp av RTK-GPS.

Om enstaka skelettdelar (ej *in situ*) påträffades skulle de mätas in och tillvaratas. Påträffas större mängder ben skulle arbetet avbrytas och Länsstyrelsen kontaktas. Skulle en intakt grav/skelett påträffas skulle det friläggas, undersökas och plockas bort. Fortsatt grävning skulle avbrytas i väntan på ett förnyat ställningstagande av Länsstyrelsen.

I samband med undersökningen utfördes en enklare kart- och arkivstudie. Syftet med studien var att förbättra kunskapsläget om platsen och belysa lämningens utbredning, datering och användning. Arkiv som skulle genomsökas var: Lantmäteriets historiska kartor, Östergötlands museums topografiska arkiv och vid behov digitaliserade källor hos Riksarkivet och ArkivDigital.

Fyndstrategi

Påträffade fynd skulle samlas in och hanteras med utgångspunkt i undersökningens syfte och ambitionsnivå.

Genomförande och resultat

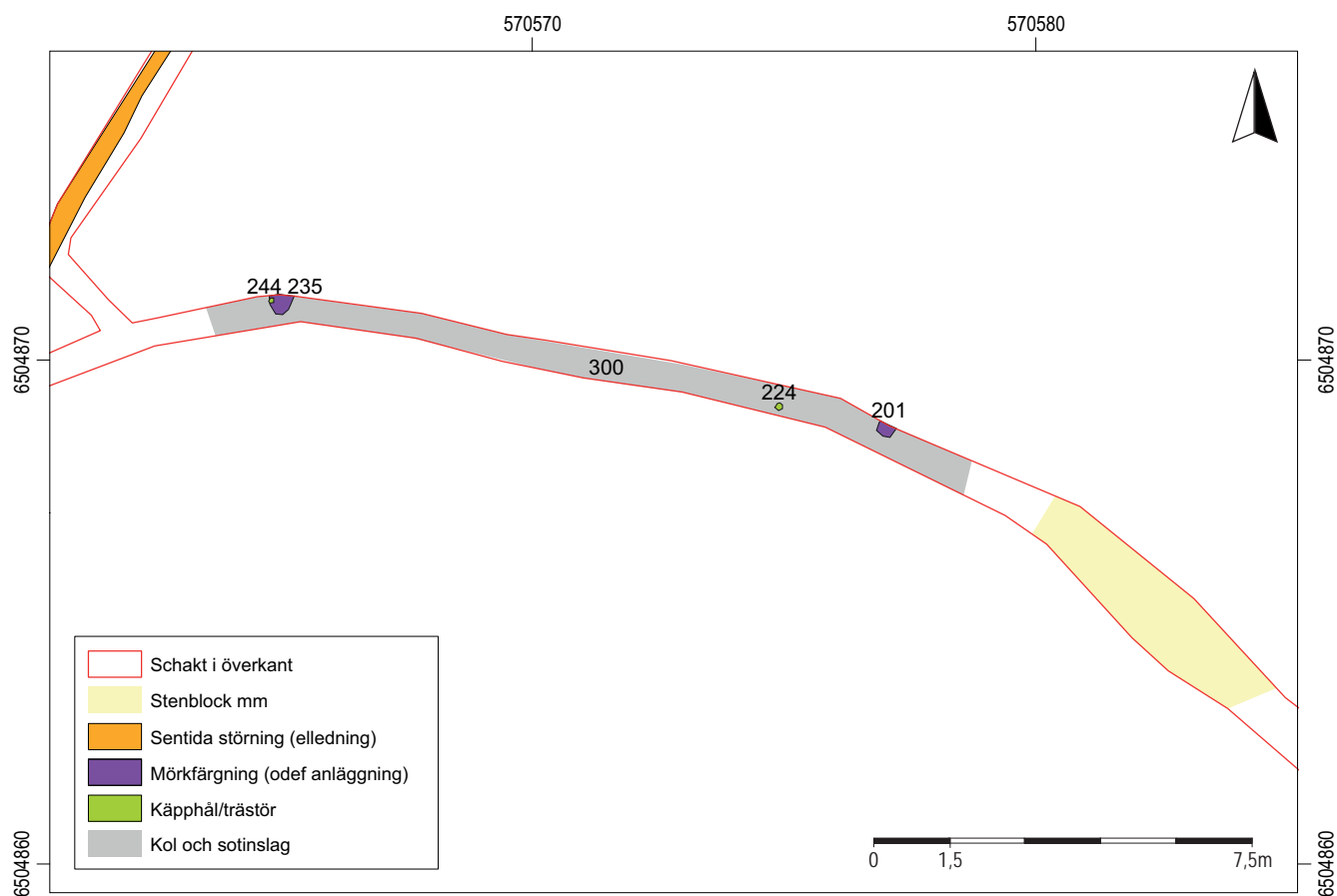
Schaktningsövervakning

Arbetet genomfördes i form av schaktningsövervakning. Totalt undersöktes en sträcka om ca 120 m. Schaktet var ca 0,8 m brett och 0,8 m djupt. Det öppnades upp direkt öster om Gamla Stockholmsvägen samt söder om en mindre grusväg. Matjordskiktet var knappt 0,2 m tjockt. Därunder var det bitvis rikligt med trädrötter. Undergrunden bestod av sand och inom ett kortare parti bestod den av större stenar och stenblock.

I schaktet framkom två käpphål/trästörar (A224, A244), ett tunt skikt med sot och kol (A300) samt två mörkfärgningar (A201, A235). För detaljerad beskrivning se anläggningsbeskrivningar i *Bilaga 1*. Samtliga lämningar hittades inom en 15 m lång sträcka, strax öster om Gamla Stockholmsvägen, på ca 0,3-0,4 m djup under befintlig markyta. I den norra delen av schaktsträckan sammanföll schaktet med en tidigare nedgrävd elledning.

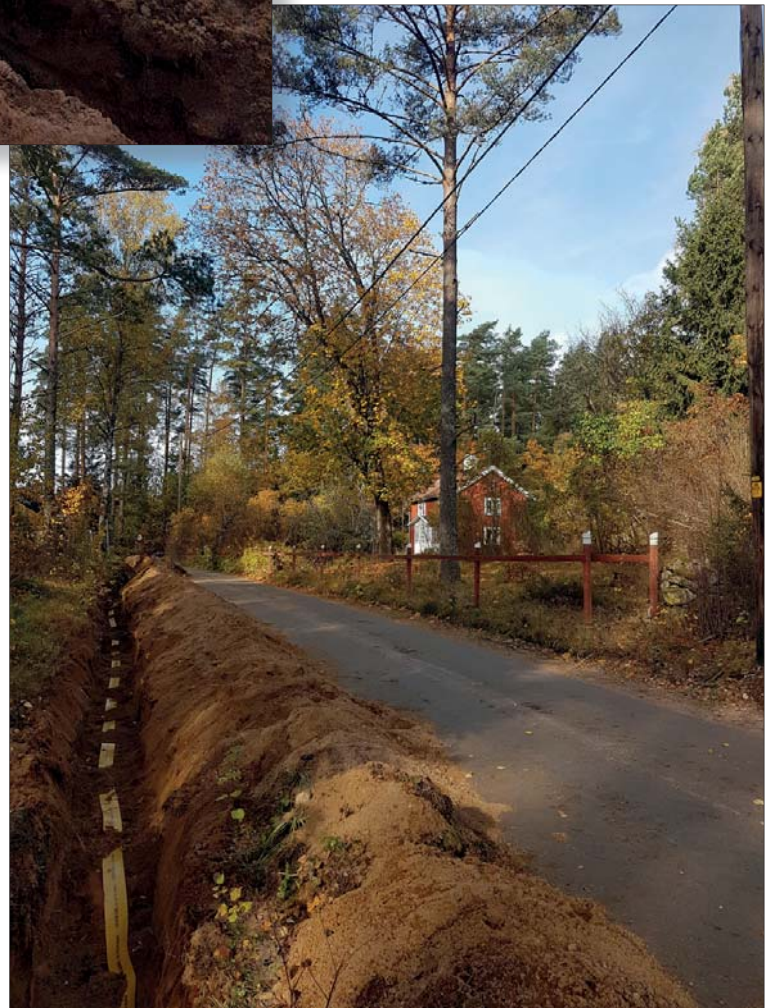
Figur 3. Schaktplan (med topografiska kartan samt ortofoto). Översikt. (Se även se figur 2 och figur 14 för läget inom L2011:2855.) Skala 1:600.

Figur 4. Schaktplan, detalj. Skala 1:150.

Figur 5(ovan). Översiktsfoto över undersökningsområdet längsmed Gamla Stockholmsvägen. Mot nordost. Foto Emma Karlsson, ÖM.

Figur 6. Översiktsfoto över undersökningsområdet längsmed grusvägen. Mot väster. Foto Emma Karlsson, ÖM.

Käpphålen var 0,14 respektive 0,10 m stora och innehöll rester efter trästöror. Träet var relativt välbevarat men angripet av mycket trädrötter. Det var därför inte aktuellt med dendrokronologisk datering. Avståndet mellan träkäpparna var 10 meter. Utifrån träets bevarandegrad bedöms de vara från 1800- eller 1900-talet.

Inom en ca 15 m lång sträcka fanns sotigare partier och enstaka till måttligt med kolstänk. Det rörde sig inte om ett sammanhängande lager utan förekom istället fläckvis som en "horisont" med kol/sot. Horisonten sågs på ca 0,3–0,4 m djup under befintlig markyta. Den avtecknade sig inte tydligt i schaktets väggar men bedömdes utifrån observationer i plan, att vara ca 0,01–0,03 m tjockt.

De två mörkfärgningarna framkom på samma nivå som kol/sot-horisonten och var minst 0,4–0,5 m stora. Ingen av dem gick dock att avgränsa inom schaktets bredd. Kontaktytorna var otydliga i såväl plan som profil. En av dem var mycket grund, endast ett par centimeter (A201). Den andra hade tydligare

nedgrävningskanter och var 0,10–0,15 m djup. Utifrån fyllning, form och djup går det inte att fastställa lämningarnas karaktär närmre. Mörkfärgningarna och kol/sot-horisonten tolkas vara samtida.

En bit kol samlades in från mörkfärgning A201. I syfte att bedöma träets egenålder gjordes vedartsanalys. Analysen slog fast att det rörde sig om tall, vilka har en maxålder om 600 år. Kolet analyserades därefter med ¹⁴C-analys vilket gav en datering till 2575–2353 fKr (Ua-76923, 2 sigma), d v s yngre stenåldern.

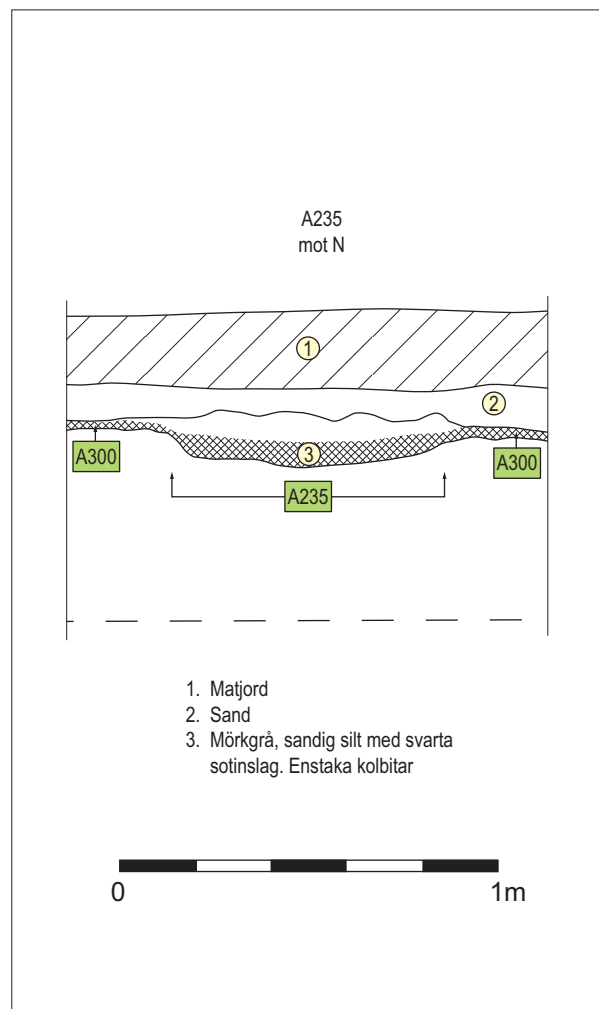
Bristen på fynd och tydligare anläggningar gör det omöjligt att avgöra vad lämningarna representerar.

Schakt	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Lämningar
1	120	0,8	0,8	Ja (två mörkfärgningar, två käpphål/trästöror, en kol- och sotlins.)

Figur 8. Schakttabell.

Figur 7. Anläggning 235 i plan. Mot öster. Foto Emma Karlsson, ÖM.

Figur 9. Anläggning A235 i profil. I kanterna av anläggningen anas nivån för sot/kolhorisont A300. Skala 1:20.

Kartor och arkiv

I samband med undersökningen har historiska kartor från Lantmäteriets arkiv studerats och georefererats. Förutom den sedan tidigare uppmärksammade markeringen på Häradsekonomiska kartan (RAK J112-56-6) har platsen även dokumenterats på en arealavmätning från 1839 (LMM nr 05-kvi-119). Kartan är baserad på uppmätningar från 1835. I kartakten finns såväl koncept som slutgiltig karta. Informationen på de två versionerna är samma. På 1839 års karta är platsen märkt med ”Galgplats” till skillnad mot Häradsekonomiska kartan som beskriver den som ”före detta” avrättningsplats. Platsen som markerats är 85 x 60 m stor, dvs dubbelt så stor som på Häradsekonomiska kartan. Det innebär att de aktuella schakten ligger inom fornlämningen.

På Ekonomiska kartan från 1947 är fastigheten nordväst om avrättningsplatsen benämnd ”Stegel- och tyrortorskärren”. Enligt Ortnamnsregistret är Stegelkärret ett ”kärr, beläget vid fd avrättningsplatsen, 600 m väster om Svartorp i NÖ delen av Kvillinge socken”. Sannolikt är det detta kärr man kan se på Topografiska webbkartan, knappt 100 m nordväst om avrättningsplatsen (se figur 13). Enligt Häradsekonomiska kartan finns en bebyggelseenhet cirka 300 m söderut längsmed Gamla Stockholmsvägen som hetat *Stolpbacken*. Men enligt Ortnamnsregistret uppteckningar ska namnet ha sitt ursprung i att det stått ”en milstolpe” på platsen (Ortnamnsregistret).

Avrättningsplatsen kan kopplas till Bråbo härad som hade tingsplats i Åby mellan 1620 och 1861 (Trolle Önerfors, ÖM arkivhandling). I faktabanken *Avrättade*, publicerad på hemsidan Rötter, finns två verkställda dödsdomar som kan kopplas till avrättningsplatsen. Det är två fall som båda nämns i död- och begravningsboken för Kvillinge. År 1808 halshuggs och steglas en Joh. Rosvall efter att ha dömts för mord på två ”ålderstigna personer” i Simonstorp församling. Det andra dödstraffet är från 1823 då en piga vid namn Brita Persdotter dömdes för barnamord till ”att halshuggas och brännas” (Rötter; se även Kvillinge kyrkoarkiv CI:4). Det sistnämnda fallet beskrivs mer ingående i artikeln *Stegelkärret i Kvillinge* (Wallentinsson 2019). Domarna är alltså 27 respektive 12 år äldre än den äldsta kartangivelsen men troligtvis är det den aktuella avrättningsplatsen som används.

Därtill finns flera uppgifter från 1600-talet om en avrättningsplats ”på Kolmården”. En avrättningsplats norr om stan, en bit uppför Kolmårdsbranten omtalas redan på 1600-talet. Prästen Andreas Bolinus (*1642, † före 1698) skriver i sin resedagbok: ”... så tager den stora skogen Kolmården vid (...) samt stegel där

ogärningsmännen äro steglade, somliga på 3 stegel, somliga på 4 och somliga på flera” (Bolinus 1913). Då Gamla Stockholmsvägen antas vara anlagd under 1600-talet så det är fullt möjligt att den aktuella avrättningsplatsen nyttjades redan då.

Enligt arkeolog Mattias Johansson finns det flera uppgifter i *Björn Helmfrids* kartotek (Norrköpings stadsarkiv) som anger en avrättningsplats ”på Kolmården”. Samtliga uppgifter är från i mitten av 1600-talet och rör utkvitterade arvoden för Norrköpings skarprättare. I källorna anges vilka tjänster som lönen avsett. År 1649 har han t ex fått betalt för att ha huggit högra handen av en person, därefter halshuggit och kvarterat kroppen och satt upp delarna på sex stegel. År 1657 sker ”justificering av två på Kolmården” och året därpå avser ersättningen en justificering på Kolmården och grävning av grav. Av utbetalningen 1661 framgår också att en galge byggts det året och att en tjuv hängts (Johansson muntligen).

Den aktuella avrättningsplatsen nämns inte i skriften *Dödsdomar under 1800-talet i Norrköping* (Forsström 2005) eller i stadsmonografierna *Norrköpings historia, band 1, 3, 4* (Helmfrid & Kraft 1965) och *En synnerligen vacker och blomstrande stad* (Carelli 2021). I Östergötlands museums topografiska arkiv hittades endast ett dokument där platsen nämns. Det rörde sig om en tidningsartikel från *Östergötlands Dagblad* från 1933. I ett utflykts-reportage skildras flera olika platser kring Åby, bland annat den gamla galgbacken. Här intervjuas boende på Fredrikslund, strax intill avrättningsplatsen. De känner till att platsen varit avsedd för ”spö- och galgplats” men menar att den nog aldrig använts (ÖM topografiska arkiv). Enligt husförhörslängder framgår att paret flyttade till socknen runt sekelskiftet 1900 (Kvillinge kyrkoarkiv AIIa:11). Sedan Brita Persdotters avrättning har det då förflutit drygt 70 år och kunskapen om hennes öde har gått förlorad hos traktens innevånare.

Måluppfyllelse

Kart- och arkivstudien har tillfört kunskap om avrättningsplatsens omfattning och datering. Geometrin för lämningen (L2011:2855) justeras efter uppgifter på 1839 års karta. Det finns historiska källor som tyder på att avrättningar verkställdes på platsen 1808 och 1823. Vidare finns tecken på att avrättningsplatsen kan ha varit i bruk sedan mitten av 1600-talet. Vid det aktuella schaktningsarbetet framkom enstaka lämningar i form av mörkfärgningar, käpphål/träströror och ett skikt med kol- och sotinslag. Lämningarna har registrerats som boplatssområde (L2023:1348).

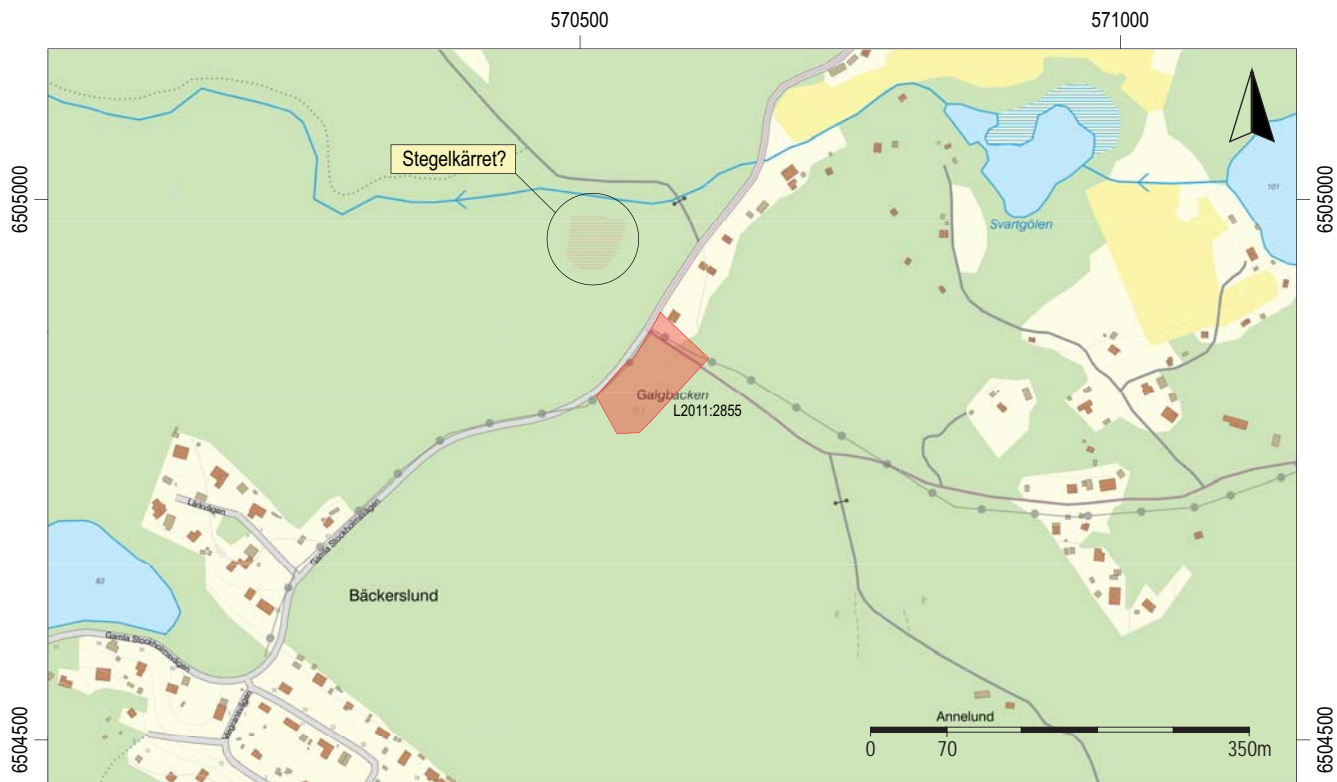
Figur 10. Avrättningsplatsen markerad på 1839 års arealmätning. Skala 1:7000.

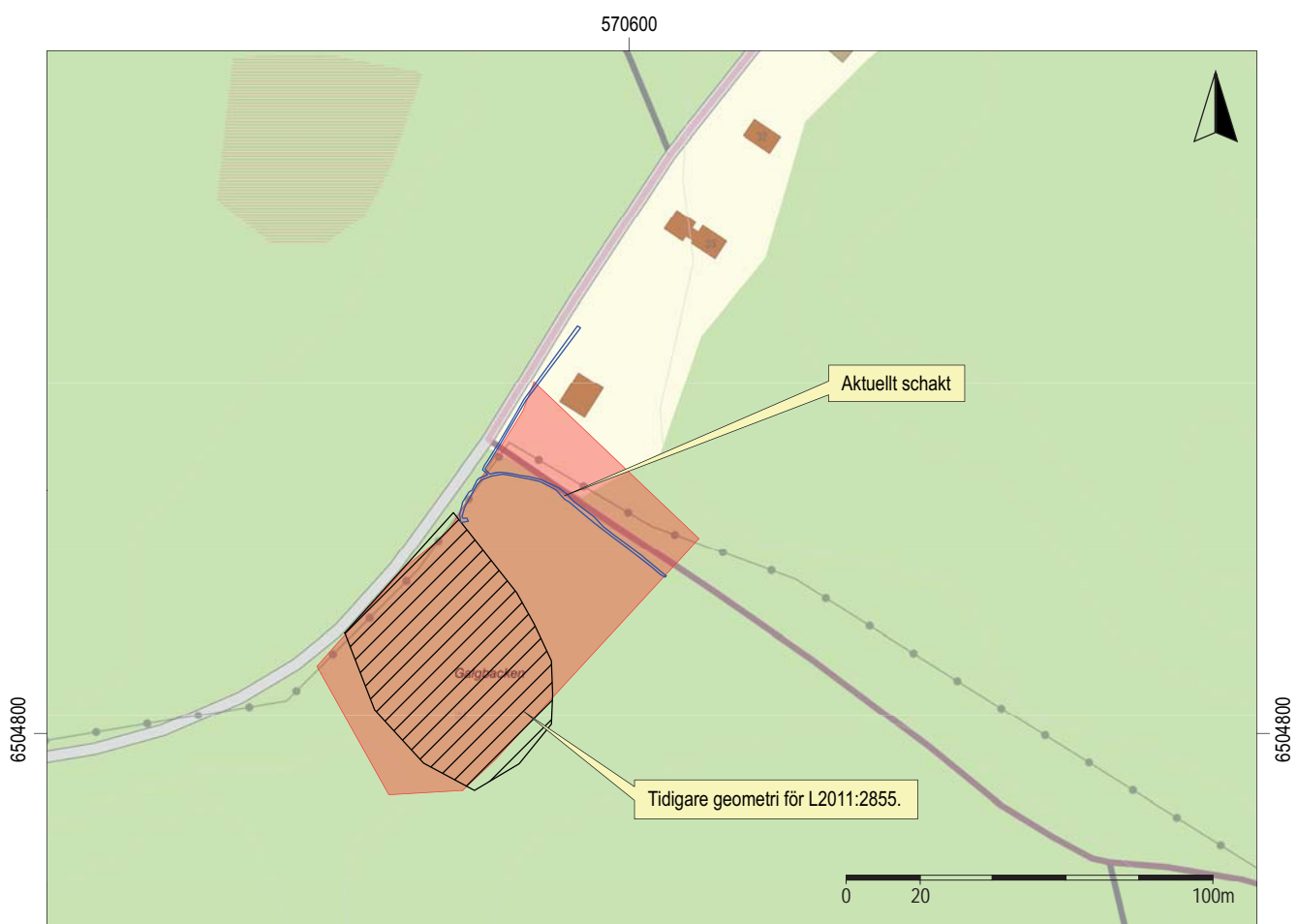
Figur 11. Avrättningsplatsen markerad på Häradsekonomiska kartan 1868-77. Skala 1:7000.

Figur 12. Avrättningsplatsen markerad på Ekonomiska kartan från 1947. Skala 1:7000.

Figur 13. Ny geometri för fornlämning L2011:2855 baserad på 1839 års karta och Häradsekonomiska kartan. Skala 1:7000.

Figur 14. Läget för det aktuella schaktet markerat inom L2011:2855. Den gamla geometrin är markerad med svart skraffering. Skala 1:2000.

Referenser

- Bolinus, A. 1913. *En dagbok från 1600-talet*. Stockholm: P.A. Norstedt & söners förlag. (Författad av Andreas Bolinus; utgiven av E. Brunnström.)
- Carelli, P. 2021. *En synnerligen vacker och blomstrande stad*. Historisk-arkeologiska perspektiv på Norrköpings äldre historia (ca 1000-1800). Lund.
- Forsström, C. 2005. *Dödsdomar i Norrköping under 1800-talet*. Publikationsserie berörande Norrköpings och Norrköpingstraktens kulturhistoria; 25. Föreningen Gamla Norrköping. Norrköping.
- Helmfrid, B & Kraft, S (red). 1965. *Norrköpings historia*. Band 1. Från forntid till Vasatid. Norrköping.
- Helmfrid, B & Kraft, S (red). 1965. *Norrköpings historia*. Band 3. Tiden 1655-1719. Norrköping.
- Helmfrid, B & Kraft, S (red). 1965. *Norrköpings historia*. Band 4. 1719-1870. Norrköping.
- Karlsson, E. 2008a. *Gravar på Galgebergsgärdet*. Östergötlands museum. Avdelningen för arkeologi. Rapport 2018:105.
- Karlsson, E. 2008b. Glömda gravar på galgbacken. I: Fendin, T (red). *Döden som straff*. Östergötlands länsmuseum. Östergötland Fakta 7.
- Karlsson, E. I manus. (Samlingsrapport för arkeologisk utredning, förundersökning och schaktningsövervakning inom Skänninge stads medeltida avrättningsplats.) L2010:594 (avrättningsplats) m fl. Lst dnr 431-16224-19, 431-4861-20 m fl.
- Ortnamnsregistret. Institutet för språk och folkminnen: www.isof.se. (Kvillinge socken, Bråbo härad, Östergötlands län.) 2023-03-15
- Trolle Önnerfors, E. Odaterad. Domsagohistorik. Norrköpings tingsrätt. Tings- och rådhusinventeringen 1996 – 2007. Arkivhandling. Östergötlands museums topografiska arkiv.
- Wallentinsson, L. 2019. Stegelkärret i Kvillinge. I: Ivarsson Lilieblad, B (red). *Det mörka Östergötland: när sägnerna möter källorna*. Östergötlands museum.
- Widerström, P. 2008. *Döden i Visby*. Arkeologisk förundersökning av en gammal avrättningsplats i Visby stad. Länsmuseum på Gotland. Avdelningen för kulturmiljövård.
- Rötter. Sveriges Släktforskarförbund. <https://www.rotter.se/faktabanken/avrattade>. (Östergötland, Kvillinge). 2023-03-15
- Lantmäterimyndigheternas arkiv (LMM)
Akt nr 05-kvi-119. Arealavmätning, delning. *Karta öfver Allmänningen emellan Lilla Åby Gästgifwaregård och Getåsa bro till Bråbo härads uti Östergötland och Kvillinge socken*. Upprättad 1835. 1839. Norrköping kommun. Östergötland.
- Rikets allmänna kartverks arkiv (RAK)
Rak-id J112-56-6. Häradsekonomiska kartan. 1868-77. Bladnamn Graverfors.
- Rak id J133-9g1e49. Ekonomiska kartan. 1947. Bladnamn Graversfors.
- Kvillinge kyrkoarkiv
CI:4. Död- och begravningsbok (1789-1824).
AIIa:11. Församlingsbok 1910-1915.
- Norrköpings stadsarkiv
Björn Helmfrids arkiv. Kartotek.
- Östergötlands museum topografiska arkiv
Anonym (signatur "Flanören"). 1933. På luffen- på gamla Stockholmsvägen. I: *Östergötlands dagblad*. 2/10 1933 (Tidningsklipp i kapsel för Kvillinge socken.)
- Muntligen
Arkeolog Mattias Johansson, Stiftelsen Kulturmiljövård. Februari 2023.

Appendix 1. Vedartsanalys

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 22090

2022-12-01

Vedartsanalyser på material från Östergötland, Kville L2011:2855

Uppdragsgivare: Emma Karlsson/Östergötlands museum

Arbetet omfattar ett kolprov från undersökningar av fornlämning L2011:2855 i Kville.

Provet innehåller kol från tall. Tallen kan bli gammal i sig och kan därmed ge dateringar med hög egenålder.

Analysresultat

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
	1		3,0g	1,4g 30 bitar	Tall 30 bitar	Tall 37mg	

Erik Danielsson/VEDLAB
Box 178
791 24 FALUN
Tfn: 070 34 00 645
E-post: vedlab@vedlab.se
www.vedlab.se

De här trädslagen förekom i materialet

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Tall	<i>Pinus silvestris</i>	600 år	Anspråklös men trivs på näringsrika jordar. Den är dock ljuskrävande och blev snabbt utkonkurrerad från de godare jordarna när granen kom	Stark och hållbar. Konstruktionsvirke, stolpar, pålar, båtbygge, kärl (ej för mat) taksån, tjärbloss, träkol, tjärbränning	Underbarken till nödmjöl, årsskott kokades för C-vitaminerna. Även som kreatursfoder

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsen, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mork E. Vedanatomy 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färskas vedprover.

Appendix 2. ^{14}C -analys

Uppsala 2023-02-20

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Emma Karlsson
Östergötlands länsmuseum
Box 232
581 02 LINKÖPING

Resultat av ^{14}C datering av träkol från L2011:2855, Kvillinge sn, Östergötland. (p 4841)

Förbehandling av träkol:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

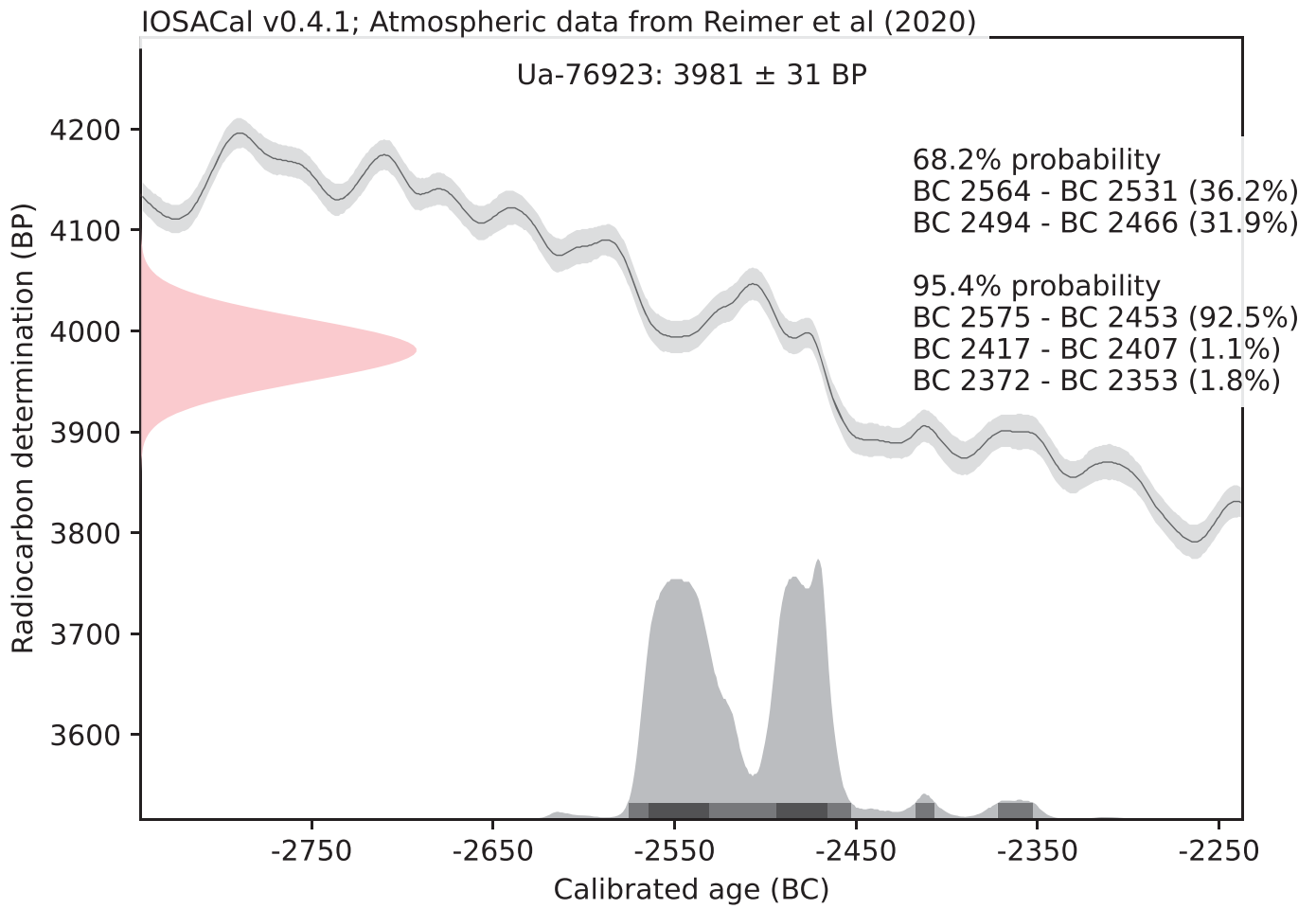
Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰}$ V-PDB	^{14}C ålder BP
Ua-76923	A201, prov 1	-25,5	3 981 \pm 31

Med vänliga hälsningar

Maximilian Maximilian Schmidt
2023.02.21
Schmidt 15:42:52 +01'00'

Maximilian Schmidt/Daniel Primetzhofer

Kalibreringskurvor

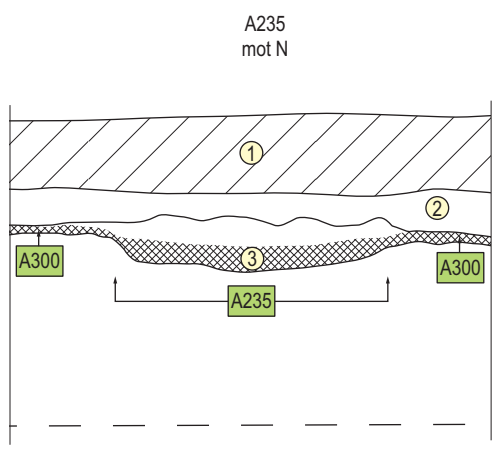

Bilaga 1. Anläggningsbeskrivningar

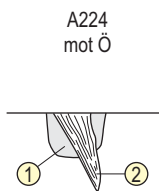
Id	Typ	Form i plan	Storlek	Djup	Beskrivning
201	Mörkfärgning (Odef. anläggning)	Ej fastställd	0,4 x 0,3*	0,01 - 0,03	Diffus mörkfärgning i plan, måttligt-rikligt med kolbitar. I profil går anläggningen inte att identifiera. Kolprov insamlat (analyserat ¹⁴ C)
224	Störhål/träkäpp	Rund	0,14	0,20	Brungrå silt samt rester av en träkäpp om 0,08 m i diam och 0,2 m lång.
235	Mörkfärgning (Odef. anläggning)	Ej fastställd	0,5 x 0,4*	0,10 - 0,15	Tydlig mörkfärgning i plan. Mörkgrå sandig silt med inslag av sot. Sot i koncentrationer. Delvis tydliga nedgrävningskanter. Odistinkt, ojämn botten. Eventuellt naturligt. Otydlig i profil. Kolprov insamlat (visade sig vara klumpar med sot)
244	Störhål/träkäpp	Rund	0,10	0,10	Rest efter träkäpp.
300	Kol- och sotinslag	-	Inom ca 15 m lång sträcka	0,01 - 0,03	På 0,3 - 0,4 m djup under befintlig markyta fanns tunt, diffust skikt med kol och sot (fläckvis). Tycks delvis vara översandat. Svårt att se p g a mycket rötter. Jfr profil A235. Svårtolkat om det rör sig om natur eller kultur.

* kunde ej begränsas inom befintlig schaktbredd

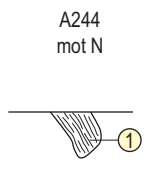
Bilaga 2. Ritningar

- 1. Måjord
- 2. Sand
- 3. Mörkgrå, sandig silt med svarta sotinslag. Enstaka kolbitar

- 1. Brungrå silt
- 2. Träkäpp/stör

- 1. Träkäpp/stör

Bråbo härads avrättningsplats
Kvillinge socken
Norrköpings kommun, Ög
L2011:2855
Ritning 1
Skala 1:20
Dnr 0135/22
2022- Emma Karlsson
Renritning Johan Levin

Östergötlands museum genomförde i oktober 2022 en arkeologisk undersökning, i form av schaktningsövervakning, inom fastigheterna Björnsnäs 1:2, Björnsnäs 4:2 och Häradsmarken 1:1, Norrköping. Arbetet föranleddes av schaktning för elkabel inom avrättningsplats L2011:2855. Vid undersökningen påträffades ett par käpphål med bevarade trästöror vilka bedömdes från 1800- eller 1900-talen. Dessutom framkom ett par mörkfärgningar och ett skikt med kol- och sotinslag. Lämningarna tolkas vara samtida med varandra. En ^{14}C -analys av kol pekar på en datering till perioden 2575–2353 fKr, d vs yngre stenåldern.

ISSN 1403-9273

Rapport 2023:13